

- худоби. Матеріали науково-виробничої конференції 25-27 червня 1996 року. – К.: Асоціація "Україна", 1996. – С. 30-31.
23. Чернушенко В. К. Молочное скотоводство Смоленщины в начале XXI века / В. К. Чернушенко // Зоотехния. – 2009. - № 7. – С. 3-4.
  24. Engeler W. Dasschweizerische Braunvieh, 1947.
  25. Schwarz A. Deutschesbraunvieh – leistungstandundzucht programm / A. Schwarz, B. Schäfer // Удосконалення племінних і продуктивних якостей популяції бурої худоби. Матеріали науково-виробничої конференції 25-27 червня 1996 року. – К.: Асоціація "Україна", 1996. – с. 9-14.
  26. Winkler R. Immereine Reisewert / R. Winkler // Braunvieh. – 2005. – № 4. – р.р. 22-23.
  27. <http://www.original-braunvieh.com/history.htm>

УДК 636.327.38.053.2.084

ВІДГОДИВЕЛЬНІ ЯКОСТІ І М'ЯСНА ПРОДУКТИВНІСТЬ МОЛОДНЯКУ ОВЕЦЬ РІЗНИХ ГЕНОТИПІВ

Вовченко Б.О. - професор, Херсонський ДАУ

Постановка проблеми. Виробництво м'яса є одним із актуальних питань агропромислового комплексу. При цьому досвід нашої і багатьох країн світу переконливо свідчить про те, що проблему забезпечення населення м'ясом вітчизняного виробництва неможливо здійснити без інтенсивного розвитку галузі вівчарства у всіх господарствах незалежно від їх розмірів і форм власності.

Підтвердженням актуальності ведення галузі вівчарства є те, що в світі на долю баранини зараз приходиться понад 86 млн. тонн або більше 5%. У зв'язку з цим необхідно збільшувати поголів'я овець, в першу чергу, увага повинна приділятися розвитку племінних господарств, вирошуванню в них високоякісного молодняку, що забезпечить передачу і прояв високих спадкових якостей потомством та вивчити ефективність кращих поєднань овець різних генотипів, що підвищують продуктивність галузі вівчарства.

Сучасне положення галузі вимагає від учених і практиків-вівчарів розведення тварин з високою скоростиглістю, вовною продуктивністю, здатних максимально окупати всі виробничі затрати на їх продукцію високої якості. Тому одним із перспективних і ефективних методів подальшого підвищення м'ясної продуктивності овець із спадково обумовленою здатністю до інтенсивності росту вважається схрещування за участю баранів скоростиглих м'ясововнових порід.

Стан вивчення проблеми. Жива маса тварин є визначальним показником, який тісно пов'язаний з основними параметрами, що характеризують м'ясну продуктивність овець різних генотипів. Створення м'ясного балансу в Україні значно залежить від збільшення виробництва м'яса усіх видів і зокрема баранини [1-4]. За останні роки створено високопродуктивні генотипи овець, які широко використовуються як при чистопородному розведенні, так і внутрі-породній і міжпородній

гібридизації. При цьому особлива увага приділяється створенню популяції овець з високими відгодівельними та м'ясними якостями за рахунок використання кращого вітчизняного і світового генофонду.

Проте такі питання, як порівняльне вивчення м'ясної продуктивності і оплати корму продукцією ярочками різного походження та їх зв'язок з відгодівельними, забійними і м'ясними якостями, є важливими для подальшої селекційно-племінної роботи [5, 6]. Це визначає актуальність наших досліджень.

Завдання і методика досліджень. Метою досліджень було вивчення м'ясної продуктивності молодняку овець, одержаних від різних генотипів і вирощеного за умов різного рівня годівлі. Середньодобове споживання енергії ярками (I група), які знаходилися на високому рівні годівлі, становило 0,90, помірному (II група) – 0,80 та низькому (III група) – 0,70 енергетичних кормових одиниць.

У наступні вікові періоди тварини знаходилися на однакових за структурою раціонів, які містили в 1 кг сухої речовини 121,0 МДж обмінної енергії при протеїново-енергетичному відношенні 105-106 г.

В основу формування технологічних груп вівцематок був покладений їх різний генотип. Одержане потомство було розподілене на групи: 1 група ягнят – потомство від вівцематок чистопородної тонкорунної породи, 2 група - помісі від схрещування чистопородних маток асканійської породи з баранами асканійський кросбред, 3 група - помісні ягнята, одержані від схрещування асканійських маток з курдючними баранами (м'ясо-сального напрямку продуктивності).

Результати досліджень. Яркі асканійської породи та помісі першого покоління, яких отримано внаслідок використання баранів асканійський кросбред та курдючних (м'ясо-сальних) на вівцематках асканійської тонкорунної породи, порізно реагували на рівень годівлі, який забезпечували в піддослідних групах. Так, аналізуючи дані таблиці 1, встановлено, що підвищення рівня годівлі забезпечило вірогідне збільшення живої маси у чистопородних ярок 2-9 міс. Вже в 4-х місячних ягнят, вирощування яких здійснювали на високому рівні годівлі, жива маса перевищувала 27 кг, що на 6,3 і 9,3% більше проти показників ровесниць, яких вирощували на помірному і низькому рівнях.

Помірний рівень годівлі чистопородних ярок також забезпечував їх перевагу на 3,2% над аналогічними за походженням ровесницями, вирощування яких здійснювали за низького рівня годівлі. У віці 9 місяців зазначені вище розбіжності становили 6,0 і 11,2% та 15,5% відповідно.

Таблиця 1 - Динаміка живої маси ($\bar{X} \pm S\bar{x}$) ярок асканійської тонкорунної породи, яких вирощували при різних рівнях годівлі

Вік ярок, місяців	Жива маса ($\bar{X} \pm S\bar{x}$) ярок, кг		
	помірний (I)	високий (II)	низький (III)
2	19,2±0,49	18,9±0,67	18,4±0,65
4	28,2±0,69	28,8±0,53	24,0±0,55
9	42,9±0,68	43,2±0,55	34,3±0,55
12	47,7±0,67	47,1±0,68	41,3±0,89
18	51,9±0,93	49,8±0,80	45,9±1,03

Збільшення рівня годівлі за 12-місячний період вирощування на 18,0% (I група) та 40% (II група) забезпечило зростання живої маси у чистопородних асканійських ярок на 15,5 та 14,0% відповідно, проти показників ровесниць, яких вирощували на низькому рівні, при вірогідній різниці ($P > 0,999$). Аналогічно такою ж була перевага ярок I і II груп у 18-місячному віці – 13,0 та 8,5%. Разом з тим різниця між I і II групами практично нівелюється і становить лише 4,0%.

Помісним яркам, яких було отримано використанням асканійських кросбредів на чистопородних матках асканійські тонкорунної породи, характерна більш висока інтенсивність росту за період вирощування від 4- до 9-місячного віку, порівняно з чистопородними ровесницями асканійської породи.

Аналізуючи дані таблиці 2, встановлено, що середньодобові прирости ярок цього генотипу, яких вирощували на високому і помірному рівнях годівлі, становили у даний віковий період 110,0-113,5 г, тоді як у чистопородних 102,1-115,6 г.

Генотипу таких тварин властиве своєрідне реагування на збільшення рівня годівлі.

Таблиця 2 - Динаміка живої маси помісних ярок, одержаних при схрещуванні асканійських маток з кросбредними баранами при різних рівнях годівлі

Вік ярок, місяців	Жива маса ($\bar{X} \pm S_{\bar{X}}$) ярок, кг		
	помірний (I)	високий (II)	низький (III)
2	22,5±0,69	22,0±0,71	22,1±0,73
4	30,4±0,70	33,2±0,59	28,9±0,61
9	44,1±0,65	46,7±0,71	40,4±0,52
12	50,5±0,71	51,1±0,89	45,1±0,79
18	53,8±0,83	55,9±0,93	50,0±0,88

При мінімальній різниці за живою масою між I та II групами у 18-місячному віці (3,8-10,6%) встановлена вірогідна ($P > 0,999$) перевага над ярками, яких вирощували на низькому рівні годівлі (III група), яка становила у 4-місячному віці – 8,4 та 15,0%, у 9 місяців – 5,6 і 13,5% при поступовому зменшенні до 1,2 та 11,7% у 12-місячному віці та до 3,8 і 10,6% у 18-місячному віці.

При цьому, підвищення рівня годівлі від помірного до високого, починаючи з 12-місячного віку, не забезпечило тваринам II групи переваги над ровесницями I групи.

Така особливість вказує на те, що генетичний потенціал інтенсивності росту даної породної комбінації практично реалізувався вже на фоні помірного рівня годівлі, а подальше його підвищення було не ефективним.

Не дивлячись на те, що ярки асканійської породи при схрещуванні з курдючними баранами (табл. 3) поступалися за абсолютними показниками живої маси ровесницям асканійської породи, вони мали подібні асканійцям особливості росту за аналогічний період.

Ця група помісей виявилася менш скоростиглою, порівняно з чистопородними ярками асканійської тонкорунної породи. Про це свідчить той факт, що ярки цього генотипу навіть при високому рівні годівлі у віці 4 і 9 місяців досягли близько 50% та 78,8% від живої маси 18-місячних тварин.

Таблиця 3 - Динаміка живої маси помісних ярок, одержаних при схрещуванні асканійських маток з курдючними баранами, вирощених на різних рівнях годівлі ($\bar{X} \pm Sx$)

Вік ярка, місяців	Жива маса ($\bar{X} \pm Sx$) ярка, кг		
	помірний (I)	високий (II)	низький (III)
2	19,2±0,49	19,0±0,59	19,3±0,61
4	25,2±0,63	27,0±0,65	24,3±0,51
9	39,2±0,55	43,5±0,53	34,1±0,55
12	46,8±0,61	50,5±0,65	42,3±0,89
18	50,7±0,73	55,2±0,91	47,8±0,91

І тільки у 12-місячному віці відзначається вирівнювання цих величин між ярками порівнювальних генотипів. Збільшення рівня годівлі забезпечувало у ярка цього генотипу підвищення живої маси на 3,1 і 9,6% (у віці 4-х місяців) та 9,8 і 27,9% (у 9-12 місяців) проти аналогів, яких вирощували на низькому рівні годівлі.

Однак, аналізуючи величини коефіцієнтів достовірності, ця різниця між чистопородними ярками асканійської породи та помісями, яких вирощували при високому рівні годівлі, є не вірогідною вже у 12-місячному віці.

Ровесниці чистопородні тонкорунні х асканійський кросбред, що були вирощені на помірному рівні годівлі, в 9-18 місяців мали не вірогідні відмінності за живою масою, порівняно з чистопородними.

Високий рівень годівлі ярка цього генотипу не забезпечував подальшого підвищення живої маси.

Це дає нам підставу зробити висновок про те, що при помірному рівні годівлі найбільш чітко проявляються ознаки продуктивності, а також дозволяє вирішувати завдання прогнозування величини живої маси овець у певному віці та вирішувати питання створення оптимальних умов годівлі для досягнення прогнозованих кінцевих результатів вирощування.

М'ясна продуктивність ярка. Жива маса тварин є визначальним показником, який тісно пов'язаний з основними параметрами, що характеризують м'ясну продуктивність овець. Установлені вище відмінності за живою масою між ярками порівнюваних груп обумовили різний рівень їх м'ясної продуктивності. Так, незалежно від генотипу, ярки яких вирощували за високого рівня годівлі, при забої в 9-місячному віці перевершували за показниками м'ясної продуктивності своїх ровесниць, вирощених при помірному та низькому рівнях. Якщо взяти за базу для порівняння масу парної туші ярка, вирощених на низькому рівні годівлі, то з його підвищенням до помірного та високого у чистопородних асканійської породи таврійського типу, вона зросла на 0,9 та 16,1%; у помісей від схрещування чистопородних маток з баранами асканійських кросбред – на 14,1 та 26,9 % та в помісей від схрещування асканійських маток з курдючними м'ясо-сальними баранами - на 15,3 та 31,1% (табл. 4).

У розрізі порівнювальних генотипів овець, вирощування яких здійснювали на однаковому рівні годівлі, було встановлено менші відмінності. Чистопородні тонкорунні асканійські ярки за показником маси туші лише на 2,0 %

переважали своїх аналогів-помісей обох груп, вирощування яких відбувалося на високому рівні годівлі, тоді як для помірнього рівня – різниця на користь чистопородних ярк становила 7,3 та 9,7% відповідно, а для низького - 11,4 та 15,2%.

Декілька більш високими були розбіжності між ярками порівнюваних груп за показниками маси внутрішнього жиру. Якщо взяти за основу для порівняння показники чистопородних ярк, яких вирощували на низькому рівні годівлі, то з підвищенням його рівня до помірнього та високого вищезначений показник у відповідних групах збільшився в 1,38 та 2,31 рази.

У помісей встановлено більш інтенсивне накопичення внутрішнього жиру, обумовлено рівнем їх годівлі. У ярк АС х курдючні барани, вирощування яких здійснювали при помірному та високому рівнях годівлі, маса внутрішнього жиру в 2,01 та 2,59 рази була більшою ніж у аналогів, годівля яких відповідала низькому рівню.

Таблиця 4 - М'ясна продуктивність ($\bar{X} \pm S_x$) ярк 9-місячного віку різних генотипів, яких вирощували при різному рівні годівлі (по 3 голови в кожній групі)

Показник	Показник та рівень* годівлі тварин								
	АС			АС х АК			АС х курдючні барани		
	1	2	3	1	2	3	1	2	3
Жива маса перед забоем, кг	43,5 ±0,25	45,7 ±0,27	39,8 ±0,76	41,4 ±0,10	45,1 ±0,33	35,3 ±0,17	39,8 ±0,23	43,7 ±0,30	34,2 ±0,30
Маса парної туші, кг	17,85 ±0,71	18,54 ±0,77	16,27 ±1,25	16,58 ±1,25	18,45 ±0,21	14,63 ±0,44	16,29 ±0,16	18,45 ±0,17	14,16 ±0,31
Маса внутрішнього жиру, кг	1,83 ±0,19	1,87 ±0,09	0,81 ±0,05	1,10 ±0,10	1,69 ±0,10	0,57 ±0,06	1,27 ±0,09	1,56 ±0,21	0,61 ±0,07
% до живої маси	2,60	4,09	2,03	2,66	3,75	1,61	3,19	3,57	1,78
Забійна маса, кг	18,98 ±0,77	20,14 ±0,77	17,18 ±0,17	17,68 ±1,23	20,14 ±0,21	15,20 ±0,40	17,56 ±0,25	20,01 ±0,24	14,77 ±0,40
Забійний вихід, %	43,63 ±1,63	44,07 ±1,85	43,16 ±0,51	42,70 ±3,01	44,66 ±0,72	43,06 ±1,25	44,12 ±0,36	45,79 ±0,79	43,19 ±1,17
Гатунковий склад, %	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 гатунок	78,7	75,7	72,4	74,8	78,7	73,4	76,6	76,3	74,6
2 гатунок	21,3	24,3	27,6	25,2	21,3	26,6	23,4	23,7	25,4
Морфологічний склад туші, %	-	-	-	-	-	-	-	-	-
м'язи	75,2 ±0,06	77,8 ±1,9	74,2 ±0,55	75,8 ±0,74	76,2 ±0,05	73,9 ±0,36	76,1 ±0,24	77,6 ±1,52	74,1 ±0,31
кістки та сухожилки	24,8 ±0,05	22,2 ±2,0	25,8 ±0,54	24,2 ±0,75	23,8 ±0,05	26,1 ±0,86	23,9 ±0,25	22,4 ±1,54	25,9 ±0,29
Коефіцієнт м'ясності	3,03 ±0,01	3,50 ±0,37	2,88 ±0,07	3,13 ±0,11	3,20 ±0,25	2,83 ±0,06	3,18 ±0,03	3,46 ±0,30	2,86 ±0,07

* Рівень годівлі: 1 – помірний; 2 – високий; 3 - низький

По групі помісей АС х АК аналогічне збільшення було в 1,93 та 3,01 рази відповідно. Якщо порівняні генотипи ярк, вирощених при високому рівні годівлі (2 група), суттєво не відрізнялися за показниками забійної маси, тоді як

при помірному рівні годівлі чистопородні ярки переважали своїх помісних аналогів АПС х АК та АС х курдючні барани на 6,9 і 8,1%, а при низькому – на 12,6 та 15,9% відповідно. В останньому випадку різниця була вірогідною ($P > 0,999$).

У всіх випадках забійна маса ярок, вирощених при високому рівні годівлі вірогідно ($P > 0,999$) була вищою, ніж у ровесниць, яких вирощували при низькому рівні годівлі. Помірний рівень годівлі забезпечував перевагу чистопородних ярок та помісей АС х АК над аналогічними групами аналогів, вирощених на низькому рівні годівлі ($P > 0,99$). У породному поєднанні АС х курдючні барани відповідна перевага була високо достовірною ($P > 0,999$).

За показником забійного виходу ярки порівнюваних генотипів не мали суттєвої різниці. Вирішальний вплив на підвищення величини цієї ознаки мав рівень годівлі, а не генотип тварин.

Пропорційно рівню годівлі піддослідних ярок зростає коефіцієнт м'ясності. Порівняно з низьким рівнем годівлі у чистопородних ярок цей показник збільшився на 7,2% по мірі зростання забезпечення їх кормами до помірного рівня. У II і III групах відповідно перевищення становило 11,0 та 10,6%. Підвищення забезпеченості кормами ярок кожного з генотипів від помірного до високого рівня супроводжувалося збільшенням коефіцієнтів м'ясності відповідно – на 9,1; 8,1 та 8,3%, що вказує на їх більш виражену м'ясність і скоростиглість.

Якість і хімічний склад м'яса. Поняття «якість» включає широкий аспект властивостей, які характеризують харчову і біологічну цінність м'яса. Якість м'яса туші в значній мірі визначається його хімічним складом і енергетичною цінністю – калорійністю. Хімічний склад та показники якості баранини, одержані від ярок різних генотипів, вирощених при різних рівнях годівлі, наведені в таблиці 5.

За вмістом загальної вологи та сухої речовини у найдовшому м'язі спини і м'якитній частині суттєвої різниці між піддослідними групами не встановлено. Не виявлено також закономірного впливу рівня годівлі на величину вмісту жиру та білка в складі найдовшого м'язу спини в чистопородних ярок асканійської породи та помісей АС х АК. На фоні низького вмісту жиру в найдовшому м'язі спини в ярок АС х курдючні барани, яких вирощували при низькому та помірному рівнях годівлі, цей показник відрізняється по групі, якій забезпечували високий рівень годівлі. Ярки 2-ї групи переважали своїх аналогів із 1 і 3 груп майже в 1,5 рази, при статистично слабо вірогідній різниці ($P \geq 0,95$).

Не виявлено також вірогідної різниці між ярками порівнюваних груп за показниками вмісту білка в найдовшому м'язі спини. При аналізі цих же показників, визначених у середніх пробах фаршу, встановлено істотні відмінності, пов'язані як з генотипом тварин, так і з рівнем їх годівлі.

Звертає на себе увагу те, що вміст вологи та білка в м'ясі чистопородних ярок асканійської тонкорунної породи, вирощених при високому рівні годівлі, був відповідно на 4,7 і 9,8% та 14,9 і 19,6% нижчим, ніж у ровесниць, вирощених при помірному і низькому рівні годівлі.

Вміст жиру, навпаки, зріс на 10,6 і 25,9% при низько достовірній різниці ($P > 0,90$). У помісних ярок АС х АК, вирощених на високому рівні годівлі, вміст жиру

в м'ясі був найвищим серед порівнювальних груп. Вони не тільки перевищували за даною ознакою своїх аналогів за генотипом (на 23,1 та 28,2% при низькодостовірній різниці), яких вирощували при помірному (середньому) і низькому рівнях годівлі, а й чистопородних ровесниць другої групи – на 4,3%.

Таблиця 5 - Хімічний склад ($\bar{X} \pm S_x$) та основні показники якості баранини

Показник якості баранини	Генотипи овець								
	АС			АС х АК			АС х курдючні барани		
	1	2	3	1	2	3	1	2	3
	помірний	високий	низький	помірний	високий	низький	помірний	високий	низький
Найдовший м'яз спини (хімічний склад, %)									
Волога	75,57 ±1,24	74,5 ±1,07	74,77 ±0,86	75,14 ±0,50	74,72 ±0,35	74,76 ±1,41	76,61 ±0,43	74,00 ±0,66	75,02 ±0,45
Жир	4,43 ±0,68	3,93 ±0,92	3,76 ±0,63	3,91 ±0,63	3,91 ±0,65	3,55 ±0,31	2,80 ±0,41	4,41 ±0,48	3,81 ±0,17
Білок	19,0 ±0,20	20,53 ±0,62	20,47 ±0,41	19,95 ±0,31	20,67 ±1,15	20,69 ±1,20	19,58 ±0,63	20,77 ±0,21	20,17 ±0,98
Зола	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,01	0,82	1,00
Вміст амінокислот, %									
Триптофан	1,40	1,40	1,38	1,42	1,41	1,40	1,39	1,40	1,39
Окспролін	0,224	0,225	0,221	0,279	0,228	0,230	0,248	0,220	0,226
Їх співвідношення:	6,25	6,22	6,24	5,09	6,18	6,08	5,60	6,36	6,15
Середня проба фаршу, отриманого з напівтуші, %									
Волога	64,84 ±2,0	60,08 ±1,90	63,08 ±1,35	64,35 ±1,21	57,94 ±1,43	61,24 ±1,03	61,62 ±1,30	59,70 ±1,51	61,15 ±0,52
Жир	18,25 ±1,20	22,31 ±1,81	22,01 ±0,98	19,05 ±1,11	26,75 ±2,59	21,25 ±1,35	20,70 ±1,1	23,10 ±2,59	21,85 ±0,65
Білок	15,91 ±10,48	16,63 ±0,51	13,91 ±0,81	15,75 ±0,30	14,23 ±1,12	16,51 ±0,43	16,68 ±0,38	16,20 ±0,93	15,85 ±0,41
Зола	1,00	0,98	1,00	0,84 ±0,01	1,08 ±0,01	1,00	1,00	1,00	1,15 ±0,01

Яркам генотипу (АС х курдючні барани) характерна менша міжгрупова різниця за цією ознакою в зв'язку з рівнем їх годівлі.

Висновки. Основні показники м'ясної продуктивності – маса парної туші, вміст внутрішнього жиру, забійний вихід та вихід м'якоті з туші обумовлений, переважно, впливом рівня годівлі.

При цьому помісні ярки (АС х АК та АС х курдючні барани) є більш вибагливими щодо нього при вирощуванні їх на м'ясо, порівняно з чистопородними асканійськими тонкорунними.

Хімічний склад м'яса свідчить, що з підвищенням рівня годівлі у чистопородних ярках та помісній (АС х АК) при вирощуванні до 9-місячного віку спостерігається збільшення накопичення вмісту внутрішнього жиру та збільшення «жирового поливу» туш. У ярках генотипу (АС х курдючні барани) при високому рівні годівлі збільшуються відкладання внутрішнього та внутрішньом'язового жиру. Тобто, потенціал м'ясної скоростиглості овець порівнюваних генотипів у повній мірі реалізується на фоні високого рівня годівлі. У

процесі цього розкриваються специфічні особливості накопичення внутрішнього жиру в тушах, обумовлені генотипом тварин, що слід враховувати при організації їх вирощування та відгодівлі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Абонеев В.В. Биологическая разнокачественность молодняка овец разных пород и ее связь с энергией и составом прироста живой массы / В.В.Абонеев, Л.Н.Чижова, Л.В.Герашенко // Овцы, козы, шерстяное дело. – 2006. - № 4. – С.71-74.
2. Билтуев С.И. Мясная продуктивность молодняка овец забайкальской тонкорунной породы и ее помесей с новозеландскими кориделями / С.И.Билтуев, А.В.Матханова, С.Е.Бальжинимаева // Овцы, козы, шерстяное дело. – 2006. - № 4. – С.48-49.
3. Вениаминов А.А. Методика изучения эффективности использования корма / А.А.Вениаминов // Овцеводство. – 1984. - № 1. – С.37-38.
4. Гребенюк А.З. Увеличение производства и повышение качества баранины в тонкорунном овцеводстве / А.З.Гребенюк // Овцы, козы, шерстяное дело. – 2002. - № 3. – С.32-39.
5. Двалишвили В.Г. Использование корма баранчиками разного происхождения / В.Г.Двалишвили, Т.А.В.Магомадов, М.А.Горшков // Овцы, козы, шерстяное дело. – 2007. - № 2. – С.32-39.
6. Комарев В.И. Рост и мясная продуктивность молодняка овец русской длинношерстной породы и ее помесей с баранами тексель / В.И.Комарев, О.В.Ларин, А.Г.Рамазанов // Овцы, козы и шерстяное дело. – 2007. - № 1. – С.39-41.

УДК 636.52/58.082

ТЕХНІЧНЕ ПЕРЕОСНАЩЕННЯ ТА ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ – ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО ПТАХІВНИЦТВА

Дєбров В.В. – д.с.-г.н., професор, Херсонський ДАУ

Постановка проблеми. У розв'язанні харчової проблеми регіону, підвищенні рівня продовольчої безпеки України продукти птахівництва (виробництво пташиного м'яса, яєць) завжди займали провідні позиції. Це обумовлено біологічними особливостями сільськогосподарської птиці, купівельною спроможністю населення та співвідношенням таких показників, як ціна і якість. Однак, в агропромисловому виробництві галузь птахівництва залишається проблемною в питаннях підвищення ефективності (прибутковості), конкурентоздатності на внутрішньому ринку та можливостей виходу на зовнішні ринки.

В теперішній час ефективність господарювання навіть крупних птахофабрик і інших організаційно-правових суб'єктів підприємницької діяльності не перевищує 5-7%. Такий рівень рентабельності не забезпечує надходження оборотних коштів та не сприяє розширенню відтворенню галузі.